

GERRIT JAN ZWIER

DE
KONINGS
MOL

Inhoud

Copyright tekst © 2021 Gerrit Jan Zwier

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Redactie: Denise Larsen

Vormgeving: Mat-Zet bv, Huizen

Omslag: bij Barbara

Foto achterzijde omslag: Dolph Kessler

2021, KNNV Uitgeverij, Zeist; 1e druk

ISBN 978 90 5011 817 0

NUR 301

www.knnvuitgeverij.nl

Natuur ontdekken en beleven

KNNV Uitgeverij is de uitgever van informatieve boeken over natuur & duurzaamheid. Je vindt bij ons inspirerende boeken op het gebied van Groene Lifestyle, Kind & Natuur, Wildlife & Reizen, Filosofie & Wetenschap. Daarmee geeft de uitgeverij waardevolle kennis door aan een breed publiek. Zo dragen we bij aan de bescherming van de Nederlandse natuur en aan het plezier dat je eraan beleeft.

Hoofdstuk 1	Droom over een mollenvolk	7
Hoofdstuk 2	Groene knolamaniet	17
Hoofdstuk 3	Domme mollebonen	43
Hoofdstuk 4	Telekinese	57
Hoofdstuk 5	Op leven en dood	81
Hoofdstuk 6	Varkensoren	91
Hoofdstuk 7	Een levende slopersbal	103
Hoofdstuk 8	Mollenfluisteraar	115
Hoofdstuk 9	Blauw bloed	127
Hoofdstuk 10	Dood van een ooievaar	133
Hoofdstuk 11	Een verlichte monarchie	149
Hoofdstuk 12	Het oude veerhuis	155
Hoofdstuk 13	Heilige spliterwt!	163
Hoofdstuk 14	Adonismycena	175
Hoofdstuk 15	Het mollenparadijs	183
Hoofdstuk 16	Het Posthuys	189
Hoofdstuk 17	Rode Hamer	203
Hoofdstuk 18	Ouwe Knar	217

Hoofdstuk 1

Droom over een mollenvolk

1

Een halve meter onder de grond begint de opwindende droom van Lode Buys Ballot steeds meer kleur te verliezen. In zijn droom bestijgt een nieuwe koning de troon, hij wordt toegejuicht door het volk. Maar wie is die koning?

Zijn spitse snuit beweegt traag heen en weer. Snorharen bewegen mee, als antennes die verdachte signalen proberen op te vangen. Ook het omhooggerichte staartje is alert.

Lode slaapt rechtop in een kort tunneltje, met de kop op de voorpoten. Wat zijn gevoelige neus in ieder geval aan hem doorgeeft, is de heerlijke geur van moddervette palingwormen. Het duurt even voor hij beseft dat die geur niet afkomstig is van het banket in de troonzaal, maar uit zijn eigen voorraadkamer. Daar liggen de wormen met afgebeten koppen tot een bal ineengerold. Wie in het aardedonker wil overleven, moet aan zijn provisiekast denken.

Een buitenstaander die hem daar zou zien liggen, zou medelijden met hem kunnen krijgen. Alsof hij tot een levenslange

kerkerstraf is veroordeeld. Al is de mol uitgerust met een goede bontjas en een waakzaam slurfje en staartje, toch lijkt hij een ongelijke strijd te voeren. De voorpoten zijn vervormd tot kolschoppen, de ogen zijn klein als mosterdzaadjes en de kromme oren zijn nergens te bekennen.

Hij komt over als een tragische verschijning, beland in een doodlopende steeg van de evolutie die bijna alle zoogdieren boven op de aarde neerzette en niet eronder. Diep in het verleden is er een verkeerde afslag genomen, waardoor mollen in het pikkedonker moeten leven.

Zelf gaan ze allerminst gebukt onder een tragisch levensgevoel. Buiten de slaaptunnel maakt de mol een zeer energieke indruk. In zijn onderaardse rijk van tunnels en ritten voelt hij zich een alleenheerser. Als een torpedo zoeft hij door de gangen van zijn burcht. Zoals een natuervolk zich kan voeden met de bananen en klappernoten die van de bomen vallen, zo propt een mol zich vol met de tientallen wormen die van het plafond op de vloer vallen. Nu eens bulldozert hij uit puur plezier een lange, kromme rit onder de graszoden, dan weer voegt hij een extra diepe gang aan zijn burcht toe. Zijn instelling is positief, ook tegenover de vrouwtjes die hem soms met doordringende piepgeluidjes proberen te verleiden.

Wie was die koning?

Het was beslist niet zijn vervelende buurman, graaf Arjen Kornoelje – ruw vanbuiten en nog ruwer vanbinnen, dus volkomen ongeschikt voor het koningschap. De cynische, bekakte Femur was het evenmin. De staartloze Rasquert kwam al helemaal niet in aanmerking voor het hoogste ambt. Was het de

albino, de nieuwe immigrant, die onlangs een van zijn gangen was binnengedrongen? Lode kan het zich, op de grens van slapen en waken, niet meer herinneren. Wel weet hij dat het – volgens de verhalen van zijn moeder – een albino was die ooit de scepter over het mollenvolk heeft gezwaaid.

Want lang geleden waren mollen geen eenlingen die alleen hun eigen kostje bij elkaar scharrelden, geen kluzenaars die genoeg hadden aan hun eigen gedachten en bedenkzels. Ze vormden een volk met een hechte sociale organisatie. Er waren edellieden, burgers en harde werkers. De koning kwam altijd voort uit de adellijke bovenlaag. Hij stond aan het hoofd van een gedisciplineerd leger dat zelfs met wezels en vossen de strijd aanbond. Er was armenzorg. Al kende niemand de woorden ‘sociaal contract’, toch sprak het voor de drie standen vanzelf dat ze innig met elkaar samenwerkten.

Onwillekeurig trekt er een huivering door het met fluweel beklede vel van Lode als hem de naam te binnen schiet van Zwarte Hamer, de ultieme vijand van het mollenvolk. Met zijn gemengde huurlingenleger van Overdiepse mollen, ratten en bunzingen joeg hij het volk van Onderdiep uiteen in een diaspora die tot op de dag van vandaag voortduurde.

Een tweede huivering brengt hem terug in de werkelijkheid. Nee, het was geen albino. De laatste glimp die hij van de droom opvangt is helder genoeg: hij ziet een edel gelaat met grijze snorharen, een gelaat dat niets dan goedheid en wijsheid uitstraalt.

Hij is het zelf!

Lode markies van Buys Ballot.

Of beter: Rex Lode van Buys Ballot.

Of nog beter: Koning van Onderdiep en markies van Buys Ballot.

2

Ineens is hij klaarwakker. Van alle kanten dringt de levenslust zijn lijf binnen. Wat kan hij doen? *Snokje* of *schnauzen*, dat is lastig kiezen. In het eerste geval stormt hij de voorraadkamer binnen en propt zich vol met lekker eten. Schnauzen betekent: als een raket door de gangen van zijn paleis racen om die in alle hoeken en gaten te verkennen. Het stelsel van horizontale gangen en verticale tunnels biedt verschillende mogelijkheden om rond te rennen, het ene rondje nog spannender dan het andere. Onderweg wachten hem diverse versnaperingen, zoals een engerling of een mestkever, die zo dom waren zijn woning binnen te vallen.

Maar als zijn staart en snuit hem attent maken op vreemde trillingen, dient zich onverwacht een duidelijke keuze aan. Lode sprint weg uit zijn slaaptunnel en rent gang 2 in.

Bange voorgevoelens maken zich van hem meester. Er is toch geen nieuwe watersnoodramp op komst? Het lijkt een eeuwigheid geleden dat hij soppend in het water stond en gedwongen werd naar de bovenverdieping van zijn burcht te verhuizen. Palingwormen waren destijds allang van zijn menukaart verdwenen. De ene gang na de andere stortte in. Uit noodzaak schoolde hij zich om van diepgraver tot loodgieter. Ineens gebeurde er toen iets wonderbaarlijks, een ingreep uit

het onbekende, waardoor hij alle controle op zijn bezigheden verloor. De geur van een palingworm – een onverwacht cadeau – werd het startpunt van een voor hem onbegrijpelijk spektakel. Nadat hij had toegehapt, werd hij met een ruk uit zijn territorium gelicht en overgeleverd aan het licht, het schelle licht dat pijn deed aan zijn ogen en altijd dreiging en gevaar betekende. Al zag hij alleen wat vage contouren, hij wist zeker dat hij in handen was gevallen van een *kirrikili-karrakala*, ofwel een mens. Een scherpe, verlamme angst greep hem vanbinnen beet en hij wist zeker dat het spel uit was. Maar het wonder was nog niet ten einde. Eerst voelde hij de tik van een harde ondergrond, alsof hij al gravend in een diepe kuil vol stenen was gevallen. Toen hij overeind probeerde te krabbelen, raakte hij voortdurend zijn evenwicht kwijt. De kuil bewoog, de bodem bood geen enkel houvast. Daarna viel hij opnieuw, deze keer op een veel zachtere ondergrond. Zonder zich te bedenken verdween hij met machtige halen van zijn voorpoten in de grond. Dezelfde grond waarin hij later zijn omvangrijke burcht had uitgebouwd. Vanuit het anders zo levensgevaarlijke licht was er een reddende hand naar hem uitgestoken. De hand van een *kirrikili* in een gele jas.

Sindsdien weet hij dat er meer tussen hemel en aarde is dan een mol kan bevroeden.

Aan het eind van de gang merkt hij al dat er iets helemaal mis is. Een onaangename geur dringt zijn neus binnen. Arjen Kornoelje? Nee, die ruikt naar spijkerwormen, de beroerdste regenworm die er bestaat. Rasquert? Nee, die houdt zich gedeisd na-

dat hij gewond is geraakt door de klap van een klem. Het is een nieuw luchtje, iets van boven de grond, klaver of zuring misschien, of citroengras.

Zodra Lode de afslag neemt naar gang 6, weet hij genoeg: een nieuweling, waarschijnlijk een immigrant, is met een deel van de wand zijn paleis binnengevallen. Lode verheft zich dreigend op zijn achterpoten en maakt een schetterend geluid.

‘Zizti-zazta!’ klinkt zijn verwensing.

‘Shhsst,’ reageert de indringer.

Een jongeling, beseft Lode, een bangebroek. Misschien net uit de burcht van zijn moeder verdreven.

‘Wat moet dat in mijn paleis?’ vraagt hij, op iets minder barse toon.

‘Neemt u mij niet kwalijk, opa,’ zegt Leffe op gemaakt onderdanige toon. ‘De naam is Leffe. Ik was net lekker aan het graven en toen gebeurde dit.’

‘Ik heet geen opa,’ zegt Lode, weer wat barser. ‘De naam is Lode markies van Buys Ballot.’

‘Nogmaals, neemt u mij niet kwalijk. Ik ben hier vreemd. Door alles wat ik heb meegemaakt, ben ik helemaal in de war.’

‘Wat heb je dan meegemaakt?’ vraagt Lode, al wat vriendelijker.

Er volgt een hartverscheurend verhaal. Nadat Leffe uit het nest van zijn moeder was verstoten, begon hij aan een bovengrondse zwerftocht die hem bijna fataal werd. Van het ene moment op het andere was hij in een vijandige wereld beland. Hij wilde eigenlijk maar één ding: zo snel mogelijk weer in de aarde verdwijnen. Hier en daar kwam hij een molshoop tegen die

hem leek uit te nodigen naar binnen te gaan. Andere jonge molten, lotgenoten, die ook zoekende waren, waarschuwden hem echter dat het gebied niet pluis was. Het stonk er naar *xarman-ki’s*, vossen, al kwam die lucht niet van een echte vos, maar van een plant. Die was er, zo hoorde hij, moedwillig door mensen neergelegd om mollen te verdrijven. Er waren ook geruchten over ingegraven kapotte flessen die een mol konden verwonden en over klemmen die een mol konden doden.

Lode knikt. Dat verhaal kent hij. Toen Rasquert zich onlangs buiten de heuvel waagde, klapte in een van zijn oude tunnels een val dicht. Iets te vroeg, want hij was nog bezig het raar ruikende ding te besnuffelen. De zijwaartse klap die zijn snuit kreeg te verduren ontlokte aan hem een ijselijke kreet die veel bewoners van de heuvel deed opschrikken. Kort daarvoor had hij ook al zijn staart verloren. Aan een *xurruburru*, een wezel, die hem in de gangen tot aan het grondwater toe had achtervolgd. Toen hij niet verder kon, had Rasquert, in paniek en wanhopig, met zijn achterpoten het wezeltje met modder bekogeld. Het roofdier was er slechts met zijn staart vandoor gegaan.

De afgelopen tijd zwollen de berichten aan dat het grasland tot aan de heuvel gevaarlijk terrein was geworden. Te vaak doken er mensen op die schoppen in de grond staken en in de gaten jonge bomen plantten. Soms hadden ze *mutils*, honden, bij zich, die als gekken in de molshopen gingen graven, alsof ze dachten dat de mollen zich daar hadden verstopt. Steeds meer immigranten zochten hun heil in de heuvel, die al rijkelijk van burchten was voorzien. Onderdiep veranderde zo in een vluchtheuvel

en dat leidde tot spanningen tussen de oude en nieuwe bewoners.

‘En uiteindelijk ben je hier veilig aangekomen,’ vat Lode samen. Eigenlijk heeft hij geen zin om al te lang naar deze knaap te luisteren. Nog niet zo lang geleden zou hij hem flink in een poot of in zijn vacht hebben gebeten en hem zijn burcht uit hebben geknikkerd. Het ging hier tenslotte om een indringer, iemand die huisvredebreuk pleegde. Bovendien had hij schade veroorzaakt. Maar in zijn borst wonen sinds kort – misschien wel sinds het begin van zijn koningsdromen – twee zielen die strijd met elkaar leveren. Enerzijds de ziel van de grimmige solitair die maling heeft aan zijn medeschepselen. Anderzijds de ziel van het groepsdier dat zich met liefde en mededogen in de ander verplaatst. Het spreekt vanzelf dat een koning vol belangstelling de verhalen van zijn onderdanen aanhoort.

Luisterend naar zijn innerlijke stem heeft Lode even niet goed opgelet, want de jonge mol praat opeens vol vuur over een paradijselijke plek die hij heeft ontdekt. Een rij heuveltjes aan de overkant van het Diepje, opgebouwd uit losse zavel met een goede pH. Het barst er van de grote palingwormen en kirriki-li-karrakala met grote schoppen had hij nergens gezien.

‘Wat is een pH?’ vraagt Lode fronsend.

‘Dat is de zuurgraad. Een beetje palingworm houdt niet van verzuurde grond.’

Wat een wijsneus, denkt Lode.

‘Ben jij het Diepje overgezwommen?’

‘Jazeker. Alle mollen kunnen uitstekend zwemmen, dat weet

u toch wel? Je maakt met je voorpoten dezelfde beweging als bij het graven en dan schiet je vooruit.’

Inderdaad, een wijsneus. Maar het komt voor hem als een verrassing dat hijzelf kennelijk ook kan zwemmen, al laat hij niets merken. ‘En Leffe, heb je dat paradijs helemaal in je eentje ontdekt?’

‘Nee, samen met Krick. Dat is een woelrat met wie ik bevriend ben geraakt. Krick heeft scherpe ogen, dat is buiten een voordeel. Zelf ruik ik goed en dat is voor hem van belang, als hij bijvoorbeeld zin heeft in wortels of knolletjes.’

‘En waar is die Krick nu?’ informeert Lode.

‘Hij is mijn nieuwe buurman. Krick heeft een eigen kleine burcht.’

In de ruimte achter de jonge mol klinkt nu een herhaald ‘krik-krik’.

‘Hij noemt zijn eigen naam,’ zegt Lode verbaasd.

‘Dat zegt hij om de haverklap. Zo wist ik meteen hoe hij moest heten. Nu, tot een volgende keer, ik heb visite, zoals u heeft begrepen.’

In een oogwenk is de overtreder verdwenen. Lode draait zijn staart naar de kapotte wand toe en werpt er met zijn achterpoten flink wat vochtige aarde tegenaan.

‘Ik ben een echte metselaar,’ neuriet hij zachtjes voor zich heen. Hoe ging dat liedje ook alweer verder? Maar de herinnering aan vroegere dagen, toen hij al zingend en componerend door zijn gangen sloop, is nevelig geworden.

Terwijl hij de schade provisorisch herstelt, verzinkt hij in diep gepeins.

Hoofdstuk 2

Groene knolamaniet

1

Met een reeks langgerekte uuu-klanken stijgt een groengele vogel van de grond op en vliegt in een snelle, golvende lijn naar de kruin van een boom. Het klinkt Annewiene in de oren alsof hij de hele wereld uitlacht.

‘Groene specht,’ zegt haar vader, die het dier opgetogen nakijkt. Er is weinig voor nodig om hem tevreden te stellen. Een galappel op een eikenblad, een sierlijk blauw elzenhaantje, een distelvlinder op een kale jonker.

‘Hij plundert graag mierennesten,’ vervolgt Wiert. ‘Kijk maar op het schilderij dat bij ons in de kamer hangt. Wespennesten laat hij links liggen, die zijn voor de wespendif.’

Annewiene en haar moeder Luts weten dat een wandeling met Wiert vol zit met leermomenten. Voor hem, als oud-leraar biologie en wandeljournalist, is de natuur een boek zonder einde. In zijn werkkamer op de voormalige deel van de boerderij staat het werk van natuurschrijvers als Rousseau, Thoreau, Thijsse en Lemaire rug aan rug bij elkaar.

‘Kijk daar, een paardenmestkever,’ zegt Wiert en hij wijst naar een zwarte kever die op het pad tegen een konijnenkeutel aan duwt. ‘Hij is bezig met zijn provisiekast.’

‘Wat is het verschil met een gewone mestkever?’ vraagt Luts, die voorzichtig een stap opzij doet. Ze kan zien dat hij in zijn element is. Zijn gezicht staat open, de denkrimpel tussen zijn grijze ogen is bijna verdwenen.

‘Er is geen verschil, geloof ik. Maar Thijsse had het altijd over paardenmestkevers. Hij vond ’t een van de mooiste dikke brommers die ’s avonds rondvlogen, zoals hij schreef.’

‘Dikke brommers.’ Op het brede gezicht van Luts verschijnt een glimlachje dat de ronde sproeten op haar wangen uit model trekt. ‘Het klinkt wat kinderlijk en oubollig.’

Wiert knikt. ‘Ja, Thijsse was inderdaad een alleraardigste, goedmoedige man. Misschien wel een groot kind. Als hij zegt dat je over het voederplankje in de tuin heel dikke boeken zou kunnen schrijven, dan geloof je hem op zijn woord.’

Luts schiet nu echt in de lach. ‘Prachtig! Hij zou daar inderdaad geen moeite mee hebben. Tegen Thijsse heb ik geen enkel bezwaar, dat is een echte natuuronderwijzer. Maar ik zie niets in mensen die huis en haard willen verlaten en in een hutje in het bos gaan wonen.’

‘Dat standpunt is mij bekend,’ zegt Wiert opgeruimd, terwijl hij met een stok kever en keutel naar de kant van het pad veegt.

Nieuwsgierig buigt Annewiene zich over de tegenspartelende kever. ‘Ik wist niet dat hij kon vliegen.’

‘Bijna alle kevers kunnen vliegen, zelfs de dikste brommers, zoals de meikever en het vliegend hert.’

Wat geweldig toch dat zijn dochter zijn diepe interesse voor de levende natuur deelt. Aanvankelijk leek het daar niet op, na de abrupte overgang van de stad naar het platteland. Ze miste uiteraard haar oude school, haar vriendinnen, de dagelijkse routine, het vertrouwde huis, haar gezellige kamer vol prentenboeken en knuffels. Maar de boeken en knuffels gingen natuurlijk gewoon mee, aangevoerd door haar favoriet, eekhoorn Okkernoot. Vanaf het moment dat die half verdrongen mol in haar leven kwam, ging het weer de goede kant op. Achter beregende ruiten had hij gezien hoe ze in haar gele regenjas met een hengeltje viste in een molshoop. Fantastisch! En hoe ze inderdaad beet kreeg en de mol in een emmer wipte. Alleen ontzettend stom dat hij een klem had willen zetten – destijds was het nog niet echt tot hem doorgedrongen hoe sterk ze zich met het onderaardse dier had geïdentificeerd.

Vanonder haar kortgeknipte blonde haar staart Annewiene fronsend naar het zwarte insect. Haar lichte, vlasblauwe ogen zijn een en al concentratie. ‘Hoe kan een mol in zo’n beest een lekker hapje zien! Stel je voor, dat gruwelijke geknap en geknars!’

‘Een mol is een roofdier,’ merkt Wiert op.

Luts knikt instemmend. ‘Hij stopt zich ook vol met wormen. Daar moet je toch niet aan denken.’

Wiert veegt nadenkend met een hand over zijn strak naar achteren gekamde haar dat in een paardenstaartje eindigt. ‘In Afrika zijn ze dol op termieten en sprinkhanen. En de oermens at werkelijk alles.’

‘Sommige voedselgoeroes willen ons tegenwoordig ook aan

de engerlingen en krekels hebben,' vervolgt Luts. 'Al die beestjes zitten vol eiwitten. Ook de pootjes en de rugschilden.'

'Krak, knars,' zegt Annewiene met een vies gezicht.

'Je kent toch dat verhaal over een man die er 's ochtends in bed achter kwam dat hij in een kever was veranderd?' vraagt Wiert.

Het gezicht van Luts licht op. 'Ja, een geweldig verhaal. In de lessen in de bovenbouw haal ik dat graag van stal. Alleen de openingszin al is briljant: "Toen Gregor Samsa op een morgen uit onrustige dromen ontwaakte, ontdekte hij dat hij in zijn bed in een monsterachtig ongedierte was veranderd.'"

'Hoe liep dat verhaal af?' vraagt Annewiene.

'Slecht,' lacht Luts.

Haar dochter schudt het hoofd. Haar gezicht staat ernstig. 'Als je wilt, kun je je heel goed in een dier inleven. Ik droom weleens dat ik een roofvogel ben en beneden in het gras een muis zie scharrelen. Of dat ik een mol ben, die onder de grond door zijn gangen rent. En dan opeens een andere mol tegenkomt. Shit, wat moet die stommeling hier! Maar in een mestkever veranderen, dat zou mij niet lukken.'

'Het zou een lesje in nederigheid zijn,' glimlacht Wiert. 'Om daarna konijnenkeutels in holletjes in de grond te verstoppjen.'

Luts zegt niets. Dat Annewiene haar fantasie af en toe de vrije loop laat, is haar bekend. Vroeger voerde ze hele gesprekken met Okkernoot, van eekhoorn tot eekhoorn. Toen er in een kinderboek een jongetje opdook dat puur door zijn denkkracht voorwerpen kon laten bewegen, was ze diep onder de indruk. Ze zette Okkernoot op een hoek van de tafel en probeerde vanuit haar stoel hem omlaag te laten tuimelen. Puur door telekine-

se. Het beeld van haar gezicht – uiterst geconcentreerd en fel – is haar altijd bijgebleven. Dat de eekhoorn geen vin verroerde, stelde haar dochter diep teleur.

Terwijl ze hun wandeling over het zandpad voortzetten, filosofeert Wiert verder. 'Je hebt paardenfluisteraars en zelfs berenfluisteraars, zoals de man die in Alaska beren wilde aaien en door een grizzly werd opgegeten. Krak, knars! Maar Annewiene is een mooi voorbeeld van een mollenfluisteraar.'

'Dat ben ik helemaal niet! Dat is een belachelijk woord!'

Opnieuw knikt Luts instemmend. 'Een berenfluisteraar is ook een belachelijk woord. Beren zijn gewoon wilde beesten, die kun je niet als schoothondjes behandelen. Met paarden ligt het anders, die zijn al heel lang gedomesticeerd. Mollen zijn trouwens ook geen schoothondjes.'

'Dat is waar,' zegt Wiert. 'Ze leven in een keiharde wereld. De honger ligt steeds op de loer. Bij ruzie bijten ze elkaar de strot af. Je kent het verhaal van de reiger die een levende mol inslikte? Die arme vogel heeft het niet overleefd. Zodra zijn prooi in de maag terecht kwam, waar het extreem zuur is, begon die meteen te graven. Dwars door de maagwand heen, door de huid naar buiten. Een mol wil altijd graven, dat is zijn instinct. De prooi overleefde de aanval wel, de rover niet.'

Luts schudt haar hoofd. 'Wat een gruwelijk verhaal.'

'Niet gruwelijker dan het verhaal over die man die als kever wakker werd.'

'Maar dat is literatuur.'

'En dit is de natuur. Rood van het bloed.'

‘Daarom begrijp ik nog steeds niet waarom je me naar dat stomme natuurmuseum hebt meegenomen. Dat was echt zo kinderachtig!’ roept Annewiene uit.

Wiert is het met haar eens. ‘Daar was je inderdaad al te oud voor. Het mollengedoe in dat museum was bedoeld voor kleine kinderen.’

Achter elkaar aan kropen de kleuters, voorzien van een hoofdlamp, door een donkere gang die van bordkarton was nabgebouwd. Zo kregen ze een indruk van het onderaardse leven van de mol. Even later maakten ze ook kennis met een zogenaamde mol, een zekere Momo, een megaknuffel, die bij een educatief medewerkster op schoot zat. Hij had een pleister op zijn neus. Momo was heel zielig, vertelde de assistente, want hij had zich onder het museum tegen een heipaal gestoten. Om hem op te beuren, moesten de kinderen een mollenliedje zingen. De tekst werd door middel van een laptop en een beamer op de muur geprojecteerd.

Annewiene had geweigerd met de kleuters mee te zingen. Zodra ze het eerste couplet zag, deed ze er het zwijgen toe.

Al heb ik een huidje van fluweel

Toch mag je mij niet aaien.

Ik rollebol liever alleen

Door modder en koeienvlaaien.

‘Het was verschrikkelijk stom,’ herhaalt Annewiene. ‘Alleen die stomme naam al: Momo. Als die juffrouw hem een vraag stelde, dan praatte hij door haar mond terug met een zachte g.’

‘Als een Limburgse dorpspastoor,’ knikt Luts.

‘Hij is eerder een vorst der duisternis dan een brave zielenherder,’ zegt Wiert op schoolmeesterachtige toon.

‘En daarna liet je me ook nog de afdeling met molratten zien. Bah! Wat een smerige beesten.’

Haast automatisch beweegt de rechterhand van haar vader zich naar zijn hoofd om het haar naar de paardenstaart toe glad te strijken. Een tic waarvan hij zich nauwelijks bewust is.

‘Ik dacht dat je dat wel zou interesseren. Al zijn molratten geen mollen, maar knaagdieren.’

‘Het leken wel walrusjes,’ zegt Annewiene met een vies gezicht. ‘Met die twee grote knaagtanden en die rimpelige huid.’

‘Het zijn inderdaad krankzinnige beesten,’ zegt Wiert terwijl hij zich naar Luts omdraait. ‘Met die tanden graven ze holen. En het zijn koloniedieren, heel anders dus dan mollen. Ze hebben een koningin, net als wespen en bijen, en alleen de koningin zorgt voor het nageslacht. Bizar.’

Annewiene blijft mopperen. ‘Eerst liet pa mij Momo zien en daarna een gedrocht.’

‘Hij bedoelde het natuurlijk goed,’ zegt Luts op luchtige toon.

Kennelijk maakt de molrat iets bij Wiert los. ‘Fascinerende dieren. Ze lijken inderdaad op miniwalrussen, al zijn ze roze. Ze kunnen heel oud worden, wel dertig jaar, veel ouder dan een mol. Het is maar goed dat ze in Afrika leven, want ik denk dat onze mollen weinig kans hebben tegen molratten. Elke kolonie heeft een eigen leger, soldaten die met hun knaagtanden zelfs slangen aanvallen.’

‘Griezels zijn het,’ zegt Annewiene. Aan haar stem is te horen